

фізична сила заподіяна особі та використання вогнепальної зброї, повинні бути співрозмірними завданому порушенню і не нести ознаки помсти.

Література:

1. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

2. Осадчий В. І. Кримінально-правова складова регламентування поліцейських заходів примусу в Законі України «Про Національну поліцію». Юридичний вісник. 2015. № 4 (37). С. 154–160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2015_4_31

3. Case of Nachova and others v. Bulgaria (Applications nos. 43577/98 and 43579/98) Judgment of The European Court of Human Rights, Strasbourg, 6 July 2005 / HUDOC European Court of Human Rights. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-69630>.

Калініченко Аліна Олександрівна,
курсант 3 курсу
факультету для підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тимофєєв Володимир Павлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗА НЕПРАВОМІРНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Національна поліція перебуває на шляху реформації, що з кожним днем видозмінюється та набирає обертів, але не дивлячись на це існують і певні прогалини та упущення при підготовці кваліфікованих кадрів.

Частіше за все неналежна підготовка патрульних Національної поліції України, стає першою причинною проявів неправомірного застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, а також найсуворішого заходу примусу – застосування вогнепальної зброї. У зв'язку з цим особливого значення набуває несення відповідальності працівниками Національної поліції за вчинення неправомірних дій.

Дослідження аспектів відповідальності працівників поліції за неправомірне застосування вогнепальної зброї під час виконання службових обов'язків, посідає важливе місце у службовій діяльності міністерства внутрішніх справ, тому доцільним буде проведення аналізу нормативно-правових положень щодо цього питання. Окремі положення та проблеми знаходять своє відображення у ряді наукових праць, досліджень вітчизняних науковців: О.І. Каплунова та Л.Г. Чистоклетова, О.С. Фролова, Г.В. Новицького, та ін.

Зокрема, доктором юридичних наук Г.В. Новицьким спеціально для Інформаційно-аналітичного центру національної безпеки України було розглянуто основні підстави правомірного застосування поліцейським вогнепальної зброї, а також визначено основні недоліки нормативно-правового регулювання застосування такого заходу примусу як вогнепальна зброя. Дослідник чітко та змістовно РОЗТЛУМАЧИВ основні положення щодо порушень працівником поліції приписів застосування вогнепальної зброї[2, с. 210]

Нормативно-правової базою діяльності Національної поліції: Конституція України; Закон України «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 року, інші Закони України, міжнародні договори. Так, ЗУ «Про Національну поліцію» статтею 46 встановленні **виняткові випадки** у яких поліцейський уповноважений застосування вогнепальної зброї. Цей перелік включає 7 ситуацій, але він є вичерпним, отже, в ході забезпечення публічної безпеки можуть

виникнути й інші ситуації, коли застосування вогнепальної зброї може бути єдиним заходом примусу, який відверне злочинне посягання[3].

В цьому випадку слушним буде звернення до Кримінального Кодексу України, так, відповідно до частини 2 статті 38 «Затримання особи, що вчинила злочин» встановлені межі «Перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця», наслідком чого є спеціальна відповідальність передбачена статтями 118 та 124 КК України[1].

По-перше, це умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця, санкцією ст.118 передбачено виправні роботи строком до 2 років або обмеження волі строком до 3 років, або позбавленням волі строком до 2 років.

По-друге, умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця, санкцією ст. 124 передбачено громадські роботи строком від 150 до 240 годин, або виправні роботи строком до 2 років, або арешт строком до 6 місяців, або обмеження волі строк до 2 років[1].

Доцільно зазначити також, що не виключенням є обставини щодо перевищення меж необхідної оборони (ч.3 ст. 36 КК України)[1], адже відповідно до вимог поліцейського заходу (ч. 5 ст. 29 ЗУ «Про Національну поліцію»)[3], такий має бути застосований пропорційно шкоді, що заподіяна охоронюваним законом правам і свободам людини або інтересам суспільства чи держави.

Тому доволі часто виникають труднощі у доведенні правомірності дій поліцейського щодо відверенні злочинного посягання із застосуванням вогнепальної зброї. Підтвердженням цього є Постанова Пленума Верховного суду України у від 26.04.2002 р. № 1 «Про судову практику у справах про необхідну оборону», де детально роз'яснено, складнощі установлення наявності

або відсутності ознак перевищення меж необхідної оборони. При цьому враховується доволі велика кількість обставин, подій, зокрема: місце і час нападу, раптовість, неготовність до відбиття, кількість нападників і поліцейських, фізичні дані нападаючих (вік, стать, стан здоров'я) та ін.[4]

Питання крайньої необхідності займає доволі не останнє місце у правомірності застосування вогнепальної зброї, пунктом 9 статті 46 встановлено заборону застосування вогнепальної зброї в місцях, де може бути завдано шкоди іншим особам, а також у вогненебезпечних та вибухонебезпечних місцях, тому варто враховувати всі вищеперераховані норми та санкції, щодо їх порушення, при прийнятті рішення з застосування вогнепальної зброї.

Підводячи ризику під розглянутими видами відповідальності щодо неправомірного застосування вогнепальної зброї поліцейськими, варто додати, що слушним та доречним для вітчизняної нормативно-правової бази щодо діяльності поліцейських додати окремі положення європейської парадигми через вичерпність основних ключових понять щодо такого заходу примусу.

Література:

1. Кримінальний кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/stru#Stru> (Дата звернення: 01.06.2020)
2. Осадчий В.І. Кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності. Київ, 2004. 336 с.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580–VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (Дата звернення: 01.06.2020)
4. Про судову практику у справах про необхідну оборону: постанова Пленуму Верховного Суду України

від 26.04.2002 року № 1. Вісник Верховного Суду
України, № 3. Київ, 2002. С. 1

**Карпенко Владислав Олександрович,
Недойнов Кирило Володимирович,**
курсанти 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛУ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

На сьогодні, чинне законодавство не наголошує на існування в структурі Національної поліції України спеціалізованих підрозділів у сфері ювенальної превенції. Натомість у керівних принципах Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей одним з його елементів є так звана міждисциплінарна підготовка усіх фахівців, які працюють з дітьми і для дітей. Саме підрозділи ювенальної превенції в рамках своєї діяльності і працюють з неповнолітніми особами.

Одним з найдієвіших методів боротьби зі злочинами, які вчиняються неповнолітніми особами є профілактична робота з такими особами, тобто бесіда. Хотілось би зауважити, що робота ювенальної превенції — це не тільки бесіда з неповнолітніми, але й також цей підрозділ уповноважений на фіксацію правопорушень з боку неповнолітніх осіб.

Перш за все, хотілося б наголосити, що необхідність формування такого підрозділу була обумовлена низкою факторів, серед яких:

1. специфіка служби;
2. обсяг повноважень;